INDICATOR
CENTRUM BADAŃ MARKETINGOWYCH

Nauczyciel wobec zmian 2026

Praca, szkoła i przyszłość zawodu w Polsce

Najważniejsze wyniki badania

Lubią uczyć.
Nie wierzą w politykę oświatową.

2 229	628	październik	±2,3 p.p.
nauczycieli	szkół	2026 r. – termin badania	błąd oszacowania dla całej próby

Badanie zrealizowane przez Centrum Badań Marketingowych INDICATOR sp. z o.o.
na zlecenie Związku Nauczycielstwa Polskiego

Autor: dr hab. Daniel Mider
Warszawa, listopad 2026

1. Badanie w dziesięciu liczbach

Badanie „Nauczyciel wobec zmian” zrealizowano w październiku 2026 r. na warstwowej próbie 2 229 nauczycieli szkół podstawowych, liceów ogólnokształcących, techników i szkół branżowych I stopnia z 628 szkół w całej Polsce; wyniki ważono do struktury populacji nauczycieli. To pierwszy opublikowany pomiar postaw nauczycieli po starcie reformy programowej oraz zmian obowiązujących od 1 września 2026 r.

Rysunek 1. Badanie w dziesięciu liczbach

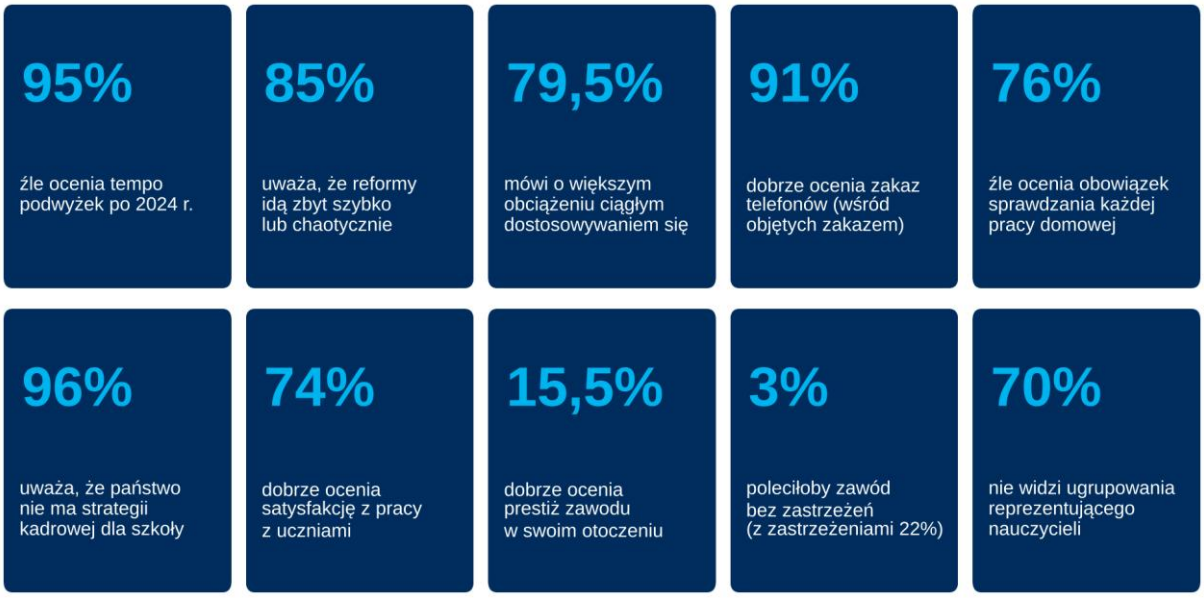

Odsetki liczone wśród odpowiedzi ważnych; podstawy procentowania – w rozdziałach 3–11. Źródło: badanie „Nauczyciel wobec zmian”, Centrum Badań Marketingowych INDICATOR sp. z o.o. dla ZNP, N = 2 229, 1–31 października 2026 r.; odsetki ważone.

2. Dziesięć wniosków

1. **Pieniądze są problemem numer jeden.** Mimo podwyżki o 30% w 2024 r. 70% nauczycieli nie widzi poprawy swojej pozycji finansowej względem innych zawodów, a 95% źle ocenia tempo kolejnych podwyżek. Realny wzrost wynagrodzeń to dla 77% najważniejsze, czego zabrakło w nowelizacjach Karty Nauczyciela.
2. **Najwyższym kosztem reform jest ich tempo.** 85% nauczycieli mówi o chaosie lub o zmianach wprowadzanych zbyt szybko i bez przygotowania szkół – tak samo oceniają to wyborcy KO (81%) i PiS (87%). Za obecny stan zmian 74% obarcza rząd i MEN.
3. **Reforma programowa – krytyka, nie odrzucenie.** Jako całość 59% uważa ją za pozorną, a 21% za złą. Poszczególne elementy mają jednak poparcie: zajęcia praktyczno-techniczne 77%, niewliczanie oceny z religii do średniej 62,5%, edukacja zdrowotna 60%.
4. **Karta Nauczyciela: dobre zmiany, niewystarczający pakiet.** Każdą z dziewięciu zmian z 2025 r. dobrze ocenia od 74% do 98% oceniających, a całość połowa nauczycieli uznaje za pozorną – zabrakło przede wszystkim podwyżek, mniejszej biurokracji i ochrony prawnej.
5. **Telefony – tak, prace domowe – nie.** Zakaz telefonów popiera 91% nauczycieli, których dotyczy; obowiązek sprawdzania każdej pracy domowej odrzuca 76%. Egzekwowanie zasad korzystania z telefonów to jedyny obszar pracy, który od 2024 r. się poprawił.
6. **Niż zagraża etatom bardziej niż szkołom.** Pełny etat za poważnie lub krytycznie zagrożony uważa 39%, likwidację lub połączenie własnej szkoły – 22,5%. Z powodu

demografii odejście z zawodu rozważa 12% nauczycieli, wśród najmłodszych – dwukrotnie więcej.

7. **Diagnoza przyszłości jest niemal jednomyślna.** 96% uważa, że państwo nie ma strategii kadrowej, a 86% – że bez niej zawód w obecnym kształcie nie przetrwa 15 lat. Jednocześnie 58% korzysta w pracy ze sztucznej inteligencji, a 53% jest gotowych uczyć dodatkowych przedmiotów, w większości pod warunkiem wsparcia.
8. **Lubią uczyć, nie czują uznania.** Satysfakcję z pracy z uczniami dobrze ocenia 74%, prestiż zawodu – 15,5%. Bez zastrzeżeń zawód poleciłoby młodej osobie 3 na 100 nauczycieli. O poleceniu decyduje poczucie docenienia, nie satysfakcja.
9. **Zmobilizowani, niezdecydowani, bez reprezentacji.** 89% deklaruje udział w wyborach, wśród wskazujących partię prowadzi KO (38%) przed PiS (16%), ale ponad jedna trzecia zamierzających głosować nie ma jeszcze wybranej partii, a 70% nie widzi ugrupowania, które reprezentuje nauczycieli.
10. **Związek dzieli oceny reform, nie ocenę pracy.** Reformę programową akceptuje (w tym warunkowo) 64% członków ZNP, 54% niezrzeszonych i 24% członków „Solidarności". Tempo reform i tempo podwyżek wszystkie trzy grupy oceniają niemal tak samo źle, a satysfakcję z pracy z uczniami – tak samo dobrze.

3. Podwyżka nie zmieniła pozycji nauczycieli

Podwyżka o 30% w 2024 r. nie zmieniła tego, jak nauczyciele oceniają swoją pozycję finansową na tle innych zawodów: 70% nie widzi poprawy, a wyraźną poprawę dostrzega 2%. Kolejne podwyżki – 5% w 2025 r. i 3% w 2026 r. – źle ocenia 95%.

Ocena dynamiki płac jest najbardziej jednomyślnym wynikiem części badania poświęconej wynagrodzeniom: 63,5% nauczycieli uważa, że kolejne podwyżki nie nadążają za kosztami życia, a 31% – że po jednorazowym skoku zabrakło trwałej polityki płacowej. Pogorszenie pozycji finansowej względem innych zawodów widzi 38% nauczycieli, brak zmiany – 32%, poprawę wolniejszą niż w innych zawodach – 28%.

Różnica w wynagrodzeniu zasadniczym wynosi 161 zł między nauczycielem początkującym a mianowanym i 928 zł między mianowanym a dyplomowanym. 84% nauczycieli uważa, że takie różnice zniechęcają do awansu, w tym 44% – że awans nie ma dziś znaczenia finansowego. Tak samo oceniają to początkujący, mianowani i dyplomowani: w każdej z tych grup 16% uznaje różnice za motywujące.

Wynagrodzenie wobec kwalifikacji i obciążeń dobrze ocenia 15,5% nauczycieli. 44% gospodarstw domowych nauczycieli żyje oszczędnie lub gorzej, w tym 3% deklaruje, że pieniędzy nie starcza na podstawowe potrzeby. 35% nauczycieli dorabia poza oświatą, a 38% pracuje w łącznym wymiarze ponad 1,2 etatu. Realny wzrost wynagrodzeń jako najważniejsze, czego zabrakło w nowelizacjach Karty Nauczyciela, wskazuje 77%.

Ocena płac to jedna z niewielu ocen bez podziałów – ani związkowych, ani partyjnych.

Rysunek 2. Po 30% przyszły 5% i 3%: 95% źle ocenia tempo podwyżek po 2024 r.

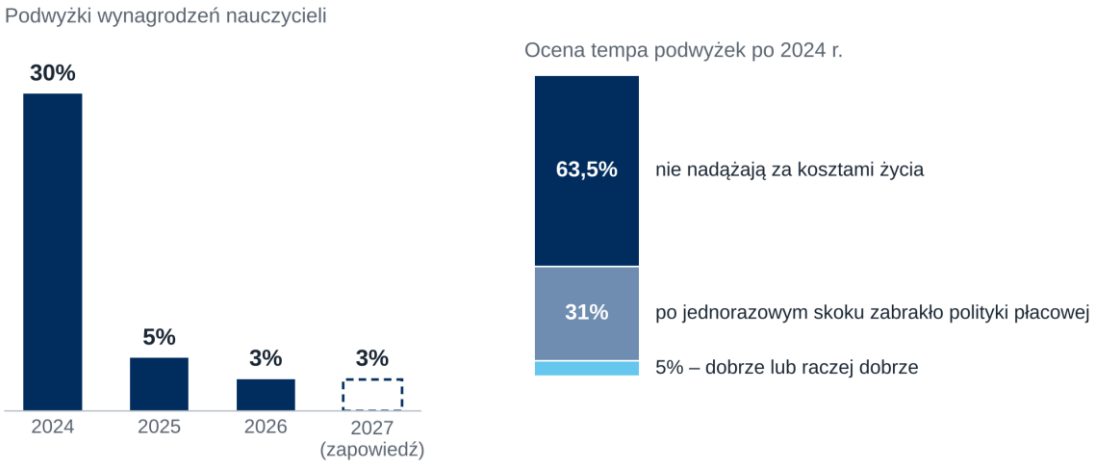

Pytanie P2: ocena sekwencji podwyżek 2024–2027; odpowiedzi ważne, n = 2 177. Źródło: badanie „Nauczyciel wobec zmian", Centrum Badań Marketingowych INDICATOR sp. z o.o. dla ZNP, N = 2 229, 1–31 października 2026 r.; odsetki ważone.

Rysunek 3. Awans wart 161 zł i 928 zł: 84% uważa, że różnice płac zniechęcają do awansu

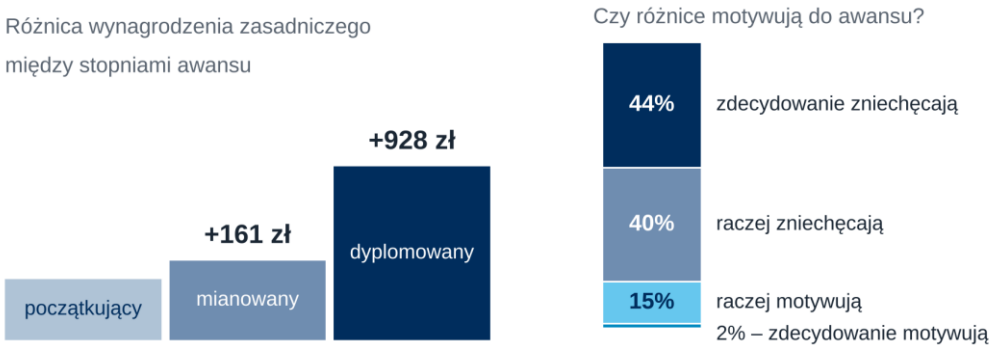

Pytanie P3; odpowiedzi ważne, n = 2 014. Źródło: badanie „Nauczyciel wobec zmian", Centrum Badań Marketingowych INDICATOR sp. z o.o. dla ZNP, N = 2 229, 1–31 października 2026 r.; odsetki ważone.

Precyzyjnie

Pytanie P1 dotyczy pozycji finansowej nauczyciela **względem innych zawodów**, a nie wysokości jego pensji. Poprawne brzmienie: „70% nauczycieli nie widzi poprawy swojej pozycji finansowej względem innych zawodów".

Oceny wynagrodzeń nie różnicuje w istotny sposób przynależność związkowa ani deklarowany głos.

4. Szybciej, niż szkoła nadąża – tempo i koszt zmian

85% nauczycieli uważa, że reformy po 2024 r. wprowadzane są zbyt szybko lub chaotycznie. Ten wynik nie zależy od poglądów: źle ocenia tempo 81% wyborców KO i 87% wyborców PiS.

Za obecny stan zmian 74% obarcza rząd i MEN – sposób przygotowania i tempo reform. Sejm i partie polityczne wskazuje 9%, konflikt rządu z Prezydentem – 9%, weta Prezydenta – 6%, samorządy – 2,5%. Rząd wskazuje także większość wyborców partii rządzących: 63% wyborców KO i 65% wyborców Nowej Lewicy.

W dziewięciu z dziesięciu obszarów pracy więcej nauczycieli widzi od 2024 r. pogorszenie niż poprawę. Najbardziej pogorszyło się to, co wynika z samego tempa zmian: obciążenie dostosowywaniem się do kolejnych zmian (79,5% „na gorsze", w tym 47% „zdecydowanie"), przewidywalność kolejnego roku szkolnego (72%), obciążenie sprawdzaniem prac domowych (71%) i dokumentacją (66%). Czas na indywidualną pracę z uczniem pogorszył się zdaniem 51% nauczycieli.

Jedyny wyjątek to telefony: egzekwowanie zasad korzystania z nich przez uczniów poprawiło się zdaniem 67% nauczycieli, a pogorszyło – zdaniem 17%. Elektorat nie różnicuje oceny żadnego z dziesięciu obszarów – bilans zmian jest doświadczeniem wspólnym.

Najbardziej pogorszyło się to, co wynika z samego tempa zmian.

Rysunek 4. Od 2024 r. pogorszyło się dziewięć z dziesięciu obszarów pracy

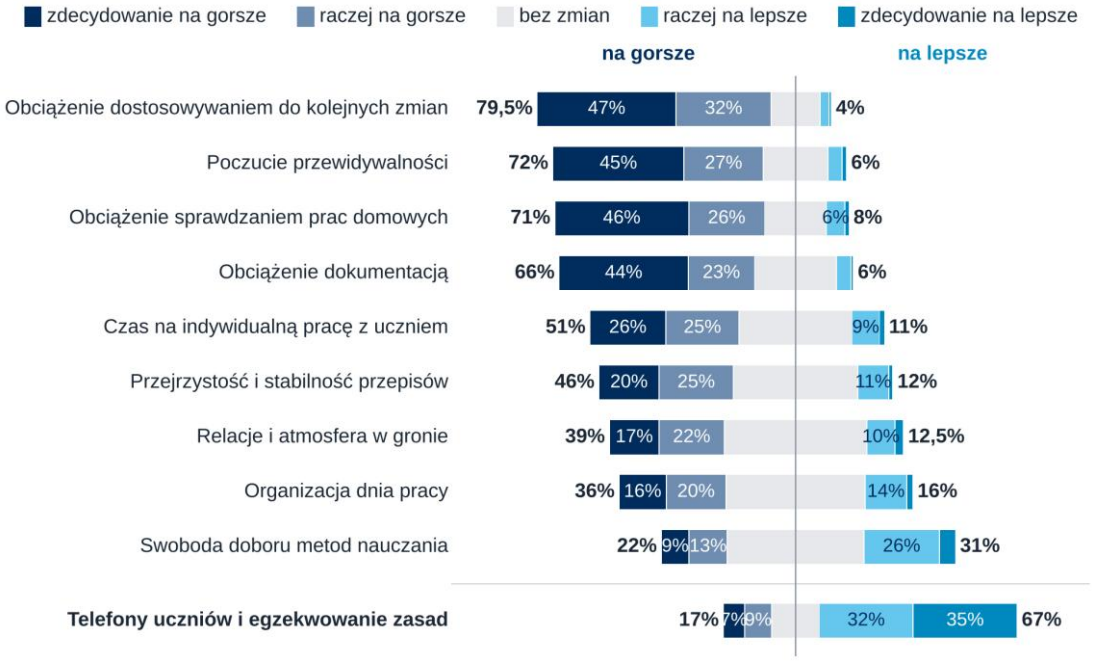

Pytanie P18: jak łączny efekt zmian z lat 2024–2026 wpłynął na obszary pracy; „bez zmian” rozłożone po połowie wokół zera; n = 2 044–2 187. Źródło: badanie „Nauczyciel wobec zmian”, Centrum Badań Marketingowych INDICATOR sp. z o.o. dla ZNP, N = 2 229, 1–31 października 2026 r.; odsetki ważone.

Rysunek 5. Tempo reform źle ocenia każda grupa

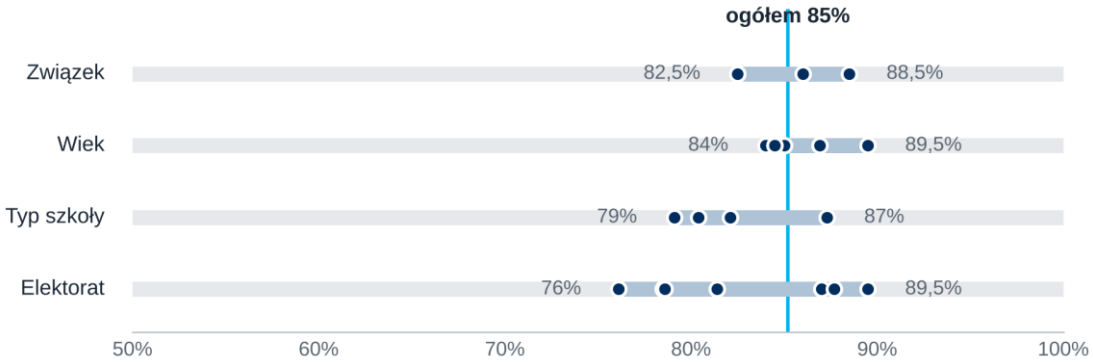

Pytanie P16: odsetek odpowiedzi „zbyt szybko, bez przygotowania” i „chaos” w grupach porównawczych; kropki – poszczególne grupy (związek, wiek, typ szkoły, elektorat); n = 2 122. Źródło: badanie „Nauczyciel wobec zmian”, Centrum Badań Marketingowych INDICATOR sp. z o.o. dla ZNP, N = 2 229, 1–31 października 2026 r.; odsetki ważone.

Precyzyjnie

85% to suma dwóch odpowiedzi: 45% „panuje chaos, szkoły nie nadążają” i 40% „zmiany są wprowadzane zbyt szybko i bez przygotowania szkół”.

Odsetki odpowiedzialności (P17) liczone są bez 19% badanych, którzy nie potrafili wskazać jednego odpowiedzialnego.

5. Krytyka bez odrzucenia – reforma programowa

Reformę podstawy programowej jako całość 59% nauczycieli uznaje za pozorną, a 21% za złą. Nie oznacza to sprzeciwu wobec zmian: część nowych rozwiązań ma poparcie większości.

Najlepiej oceniane są zajęcia praktyczno-techniczne (77% ocen pozytywnych), wyłączenie oceny z religii ze średniej (62,5%; to zarazem element najbardziej polaryzujący – 22% uważa go za złą zmianę), edukacja zdrowotna (60%) i edukacja obywatelska (52%). Najsłabiej – zintegrowana „Przyroda" w klasach IV–VI (40%, w tym 31% „zła zmiana") i samo odchudzenie podstawy z 2024 r. (23%).

Gdy oceny ośmiu elementów zsumować, środowisko dzieli się niemal po połowie: 13% akceptuje reformę bez zastrzeżeń, 42% – warunkowo (kierunek słuszny, rozwiązania niewystarczające), 33% wyraża dezaprobatę, a 12% ją odrzuca.

Ocena reformy nie zależy od płci, wieku, stopnia awansu, typu szkoły ani regionu. Gorzej oceniają ją ci, którzy silniej odczuli pogorszenie warunków pracy, oraz członkowie „Solidarności"; lepiej – członkowie ZNP i wyborcy KO. Nauczyciele, którzy już uczą według nowej podstawy (39,5%), oceniają ją tak samo jak pozostali.

Nauczyciele nie są przeciwnikami zmian; są przeciwnikami zmian, które pogarszają ich warunki pracy, i tych, o których nie decydują.

Rysunek 6. Elementy reformy: od 77% do 20% ocen pozytywnych

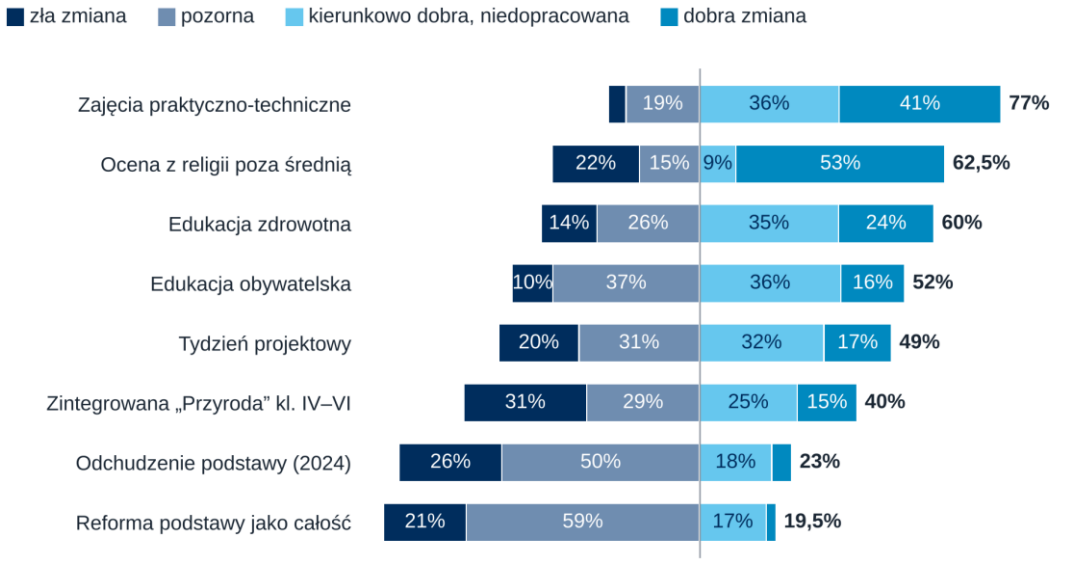

Pytania P6–P9; po prawej – suma ocen pozytywnych; odpowiedzi „nie znam / trudno powiedzieć" poza podstawą (od 2% do 29% ogółu); n = 1 594–2 170. Źródło: badanie „Nauczyciel wobec zmian", Centrum Badań Marketingowych INDICATOR sp. z o.o. dla ZNP, N = 2 229, 1–31 października 2026 r.; odsetki ważone.

Rysunek 7. Reforma dzieli środowisko niemal po połowie

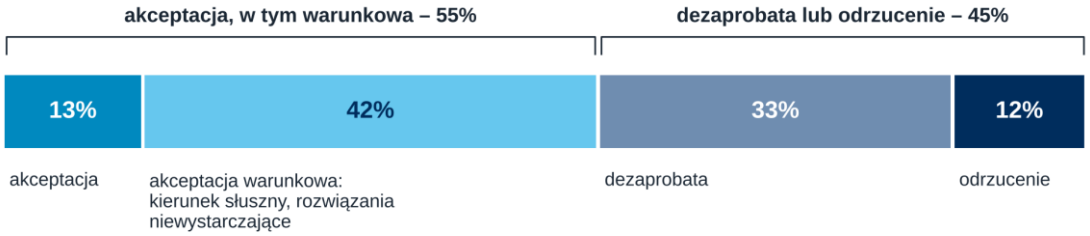

Indeks percepcji reformy programowej – suma ocen ośmiu elementów reformy; osoby z co najmniej sześcioma ocenami, n = 1 866. Źródło: badanie „Nauczyciel wobec zmian", Centrum Badań Marketingowych INDICATOR sp. z o.o. dla ZNP, N = 2 229, 1–31 października 2026 r.; odsetki ważone.

Precyzyjnie

Ocena „pozorna" oznacza „nie rozwiązuje realnych problemów" – nie jest tożsama z oceną „zła zmiana".

Obowiązkowa edukacja zdrowotna dzieli nauczycieli na cztery zbliżone grupy: słuszna – 26%; słuszna, ale wprowadzona zbyt pospiesznie – 26%; połowiczny kompromis podważony wyłączeniem modułu zdrowia seksualnego – 28%; niesłuszna, bo o udziale powinni decydować rodzice – 20%.

6. Dobre zmiany, pozorny pakiet – Karta Nauczyciela i zmiany od 1 września 2026 r.

Każdą z dziewięciu zmian w Karcie Nauczyciela z 2025 r. popierają co najmniej trzy czwarte oceniających. Pakiet jako całość połowa nauczycieli uznaje jednak za pozorny.

Najwyżej oceniane są: wyższa odprawa emerytalna (98% ocen pozytywnych), likwidacja obowiązkowej godziny dostępności (97%), ochrona przedemerytalna (97%) i nowa nagroda jubileuszowa (94%). Najniżej – limit godzin ponadwymiarowych (74%) i skrócenie umowy nauczyciela początkującego do roku (76%). Rozbieżność z oceną całości wyjaśnia pytanie o to, czego zabrakło: realny wzrost wynagrodzeń wymienia wśród trzech najważniejszych braków 90% nauczycieli, ograniczenie biurokracji – 63%, a ochronę prawną nauczyciela wobec uczniów i rodziców – 60%.

Zmiany obowiązujące od 1 września 2026 r. oceniane są skrajnie różnie. Zakaz telefonów w szkołach podstawowych dobrze ocenia 91% nauczycieli, których dotyczy: 62% bez zastrzeżeń, 28% – z uwagą, że ciężar egzekwowania spadł wyłącznie na nauczycieli. Obowiązek sprawdzania każdej pracy domowej i udzielania informacji zwrotnej źle ocenia 76%, a 42% nazywa go obciążeniem bez rekompensaty, wprowadzonym bez czasu na przygotowanie. Najkrytyczniejsi są nauczyciele klas IV–VIII, których obowiązek dotyczy najbardziej – dobrze ocenia go wśród nich 19%.

Protest wycieczkowy z jesieni 2025 r. 66% nauczycieli uznaje za sukces połowiczny: załatwiono sprawę łatwiejszą, a wynagrodzenia za opiekę na wycieczkach nadal nie ma. Za dowód, że zjednoczone środowisko potrafi wymusić zmianę, uważa go 7%.

Zmiany są dobre, ale nie dotyczą tego, co nauczyciele uważają za najważniejsze.

Rysunek 8. Każda zmiana dobra, całość pozorna

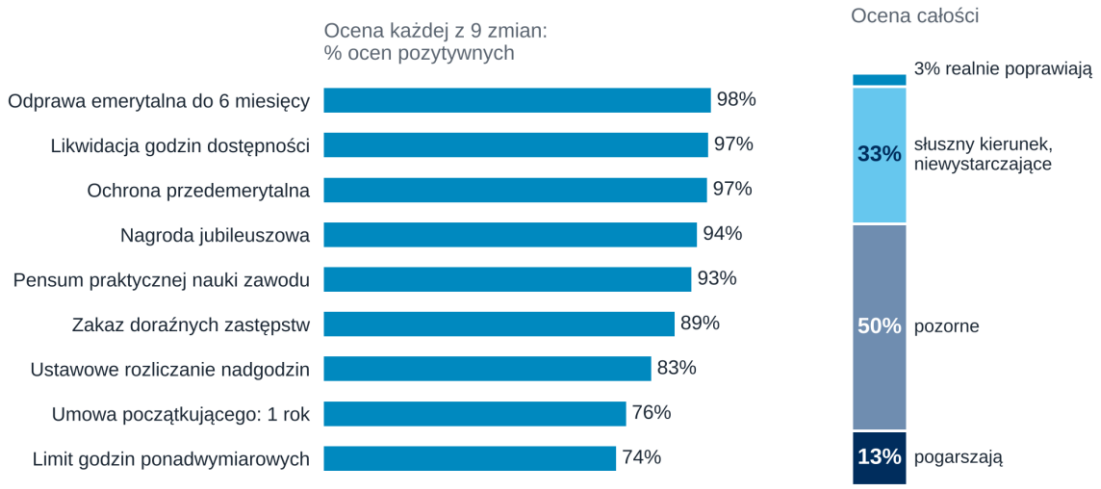

Pytania P11 (ocena dziewięciu zmian; bez odpowiedzi „nie dotyczy mnie / nie mam zdania", n = 1 045–2 197) i P10 (ocena ogólna, n = 1 885). Źródło: badanie „Nauczyciel wobec zmian", Centrum Badań Marketingowych INDICATOR sp. z o.o. dla ZNP, N = 2 229, 1–31 października 2026 r.; odsetki ważone.

Rysunek 9. Czego zabrakło w nowelizacjach Karty Nauczyciela

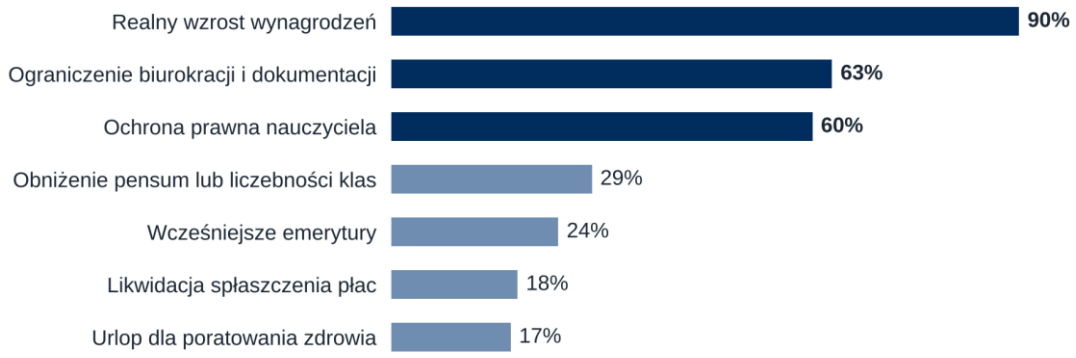

Pytanie P12: odsetek wskazań wśród trzech najważniejszych braków; osoby rangujące, n = 2 210. Źródło: badanie „Nauczyciel wobec zmian", Centrum Badań Marketingowych INDICATOR sp. z o.o. dla ZNP, N = 2 229, 1–31 października 2026 r.; odsetki ważone.

Rysunek 10. Telefony – tak, prace domowe – nie

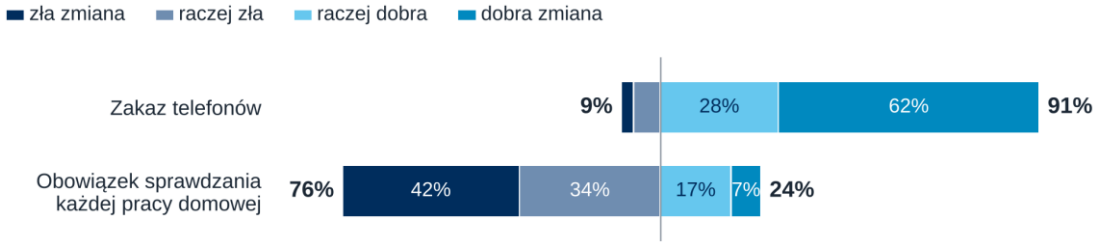

Pytania P14 (nauczyciele, których zakaz dotyczy, n = 1 711) i P13 (n = 2 137). Źródło: badanie „Nauczyciel wobec zmian", Centrum Badań Marketingowych INDICATOR sp. z o.o. dla ZNP, N = 2 229, 1–31 października 2026 r.; odsetki ważone.

Precyzyjnie

Oceny dziewięciu zmian liczone są wśród oceniających – bez odpowiedzi „nie dotyczy mnie / nie mam zdania", których udział wynosi od 1% do 53% (najwięcej przy pensum praktycznej nauki zawodu).

Ocena zakazu telefonów nie obejmuje 26% badanych, którzy odpowiedzieli „nie dotyczy" lub „trudno powiedzieć" – głównie nauczycieli szkół ponadpodstawowych.

7. Niż zagraża etatom, nie szkołom

Spadek liczby uczniów nauczyciele odczuwają przede wszystkim jako zagrożenie dla własnego etatu: pełny etat za poważnie lub krytycznie

zagrożony uważa 39%, pewność zatrudnienia – 35%. Likwidacji lub połączenia własnej szkoły obawia się 22,5%.

Najdotkliwszym skutkiem niżu jest ryzyko utraty pracy lub redukcji etatu – wskazuje je 42% nauczycieli, a wśród najmłodszych 56%. Etat jest bardziej zagrożony w liceach (46%) i technikach (48%) niż w szkołach podstawowych (36%). Na wsi częściej dotkliwe są skutki dla samej szkoły: likwidację lub połączenie szkoły za poważne zagrożenie uznaje 32% nauczycieli szkół wiejskich wobec 18% w miastach, a łączenie roczników – 36% wobec 20%.

37% nauczycieli uważa swoją pozycję za stabilną niezależnie od demografii. 28% poszerza kwalifikacje o kolejne przedmioty, 23% zabezpiecza się łączeniem etatów, dojazdami lub nadgodzinami, a 12% deklaruje, że kryzys demograficzny skłania ich do odejścia z zawodu. Wśród nauczycieli do 30 lat odsetek ten jest dwukrotnie wyższy (24%), w wieku 31–50 lat wynosi 10%.

Co ósmy nauczyciel wiąże zamiar odejścia z zawodu wprost z demografią.

Rysunek 11. Bardziej zagrożony etat niż szkoła

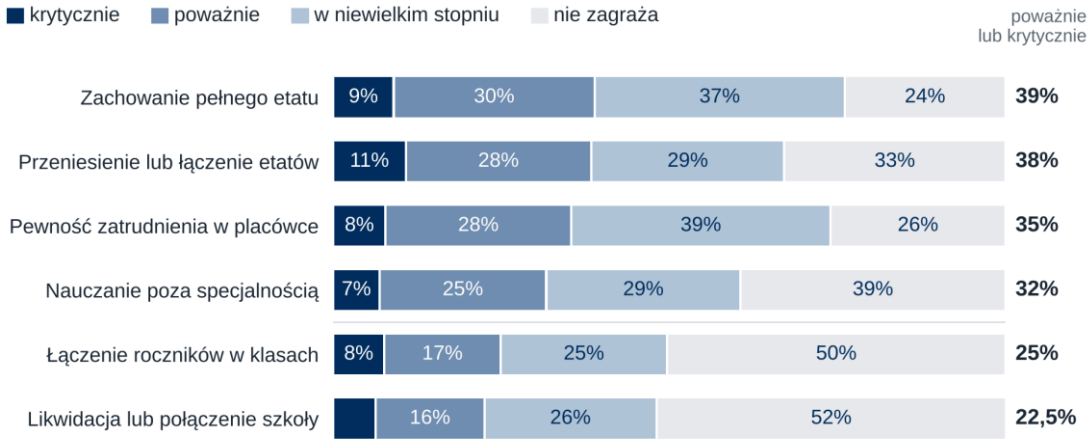

Pytanie P24: w jakim stopniu spadek liczby uczniów zagraża poszczególnym wymiarom sytuacji zawodowej; po prawej – suma odpowiedzi „poważnie" i „krytycznie"; n = 1 965–2 133. Źródło: badanie „Nauczyciel wobec zmian", Centrum Badań Marketingowych INDICATOR sp. z o.o. dla ZNP, N = 2 229, 1–31 października 2026 r.; odsetki ważone.

Rysunek 12. Najmłodsi dwukrotnie częściej rozważają odejście z powodu niżu

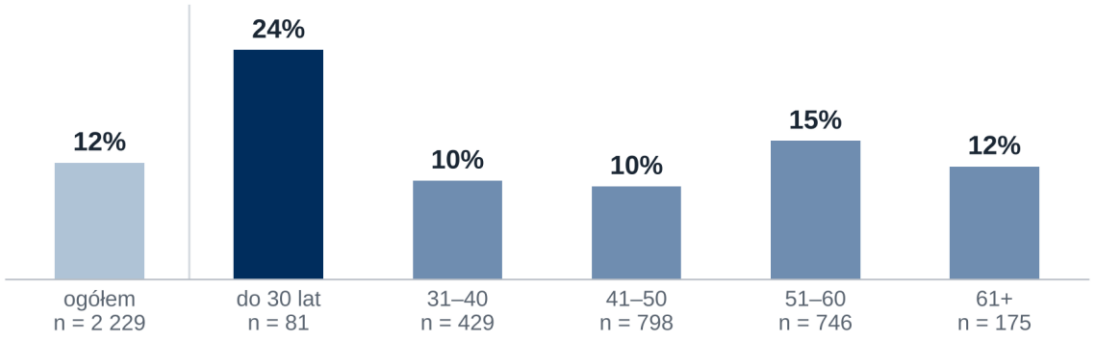

Pytanie P25: odsetek odpowiedzi „kryzys demograficzny skłania mnie do odejścia z zawodu" według wieku. Źródło: badanie „Nauczyciel wobec zmian", Centrum Badań Marketingowych INDICATOR sp. z o.o. dla ZNP, N = 2 229, 1–31 października 2026 r.; odsetki ważone.

Precyzyjnie

12% to odpowiedź na pytanie o **wpływ kryzysu demograficznego** na decyzje zawodowe, a nie ogólny zamiar odejścia z zawodu.

Grupa nauczycieli do 30 lat liczy w próbie 81 osób; błąd oszacowania dla tej grupy wynosi około ±10 p.p.

8. Państwo nie ma planu – przyszłość zawodu

96% nauczycieli uważa, że państwo nie ma strategii kadrowej, która odpowiadałaby na pytanie, kto i w jakim modelu będzie uczył za 15 lat. 86% sądzi, że bez niej zawód w obecnym kształcie tego okresu nie przetrwa.

Z diagnozą zgadzają się wszystkie grupy – zgoda z tezą o braku strategii wynosi od 94% do 97% w zależności od przynależności związkowej i od 90% do 97% w elektoratach. 91% uważa, że uczelnie nie przygotowują przyszłych nauczycieli do realiów, które czekają szkołę za 10 lat.

Zarazem środowisko jest gotowe na zmianę bardziej, niż sugeruje diagnoza. 77% spodziewa się, że za 15 lat dominować będzie nauczyciel-mentor pracujący z mniejszymi grupami i korzystający z technologii, 65% uważa odejście od modelu nauczyciela jednego przedmiotu za nieuniknione, a 53% jest gotowych uczyć dodatkowych przedmiotów – 16% bez warunków, 36% pod warunkiem bezpłatnych szkoleń, czasu na przygotowanie i mniejszego pensum. Ze sztucznej inteligencji w pracy korzysta 58% nauczycieli (regularnie 19%): 68% nauczycieli do 30 lat i 43% po 60. roku życia.

Co czwarty nauczyciel (24%) pracuje w szkole z odczuwalnymi lub krytycznymi brakami kadrowymi; krytyczne, z utratą zajęć przez uczniów, zgłasza 4%. Weto Prezydenta wobec ustawy o państwowym dzienniku elektronicznym za słuszne uznaje 59% nauczycieli – to jedno z nielicznych pytań, które dzielą ich politycznie: za niesłuszne uważa je 42% wyborców KO i 4% wyborców PiS.

Gotowość do zmian współistnieje z głębokim zniechęceniem do zawodu jako ścieżki kariery.

Rysunek 13. Diagnoza bez podziałów

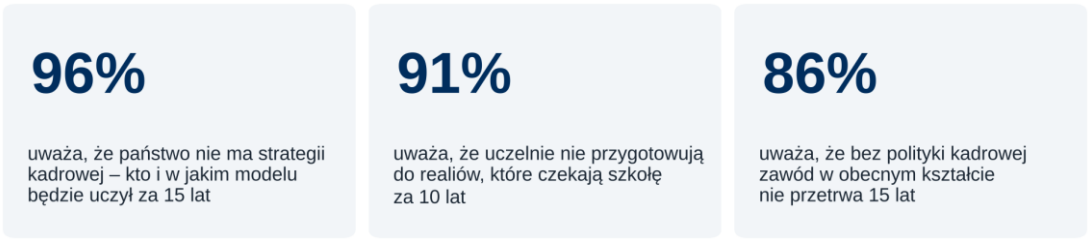

Pytanie P27: odsetek odpowiedzi „zdecydowanie" i „raczej się zgadzam"; n = 2 064–2 151. Źródło: badanie „Nauczyciel wobec zmian", Centrum Badań Marketingowych INDICATOR sp. z o.o. dla ZNP, N = 2 229, 1–31 października 2026 r.; odsetki ważone.

Rysunek 14. Sztuczna inteligencja i dodatkowe przedmioty: im młodsi, tym częściej

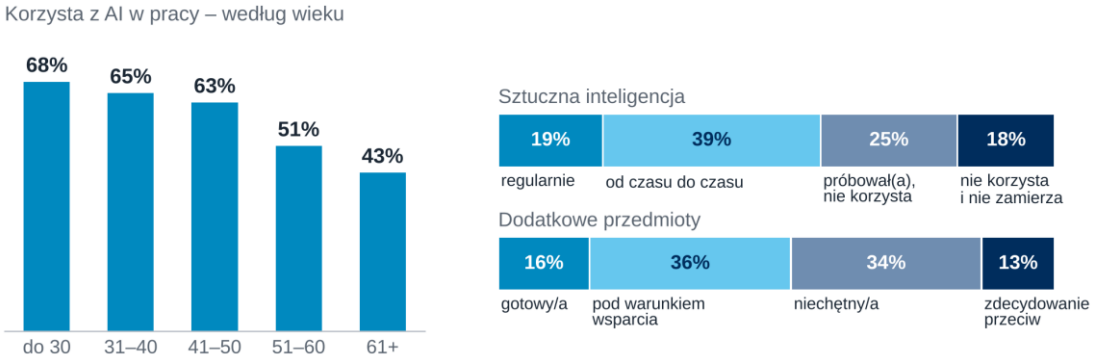

Pytania P28 (korzystanie ze sztucznej inteligencji w pracy, n = 2 205) i P31 (gotowość do nauczania dodatkowych przedmiotów, n = 2 229). Źródło: badanie „Nauczyciel wobec zmian", Centrum Badań Marketingowych INDICATOR sp. z o.o. dla ZNP, N = 2 229, 1–31 października 2026 r.; odsetki ważone.

9. Lubią uczyć, nie czują uznania

Trzy czwarte nauczycieli (74%) dobrze ocenia satysfakcję z codziennej pracy z uczniami. Prestiż zawodu w swoim otoczeniu dobrze ocenia 15,5% – tyle samo, ile wynagrodzenie wobec kwalifikacji i obciążeń.

Między tymi biegunami leżą możliwość pogodzenia pracy z życiem prywatnym (46%) oraz poczucie, że praca ma sens i jest doceniana (44%). Satysfakcja i poczucie sensu są najwyższe wśród nauczycieli po 60. roku życia (83% i 56,5%).

Zawód poleciłoby młodej osobie 25% nauczycieli, w tym bez zastrzeżeń – 3%. 38% uważa, że w obecnych warunkach trudno go polecić z czystym sumieniem, a 37% odradzałoby go stanowczo. O poleceniu nie decyduje satysfakcja z pracy, lecz poczucie docenienia: nauczyciele, którzy czują, że ich praca ma sens i jest doceniana, mają ponad czterokrotnie większą szansę polecenia zawodu – także po uwzględnieniu wieku, płci, typu szkoły i poglądów.

Zawód polecają ci, którzy czują, że ich praca jest doceniana – nie ci, którym praca sprawia satysfakcję.

Rysunek 15. Satysfakcja – tak, uznanie – nie

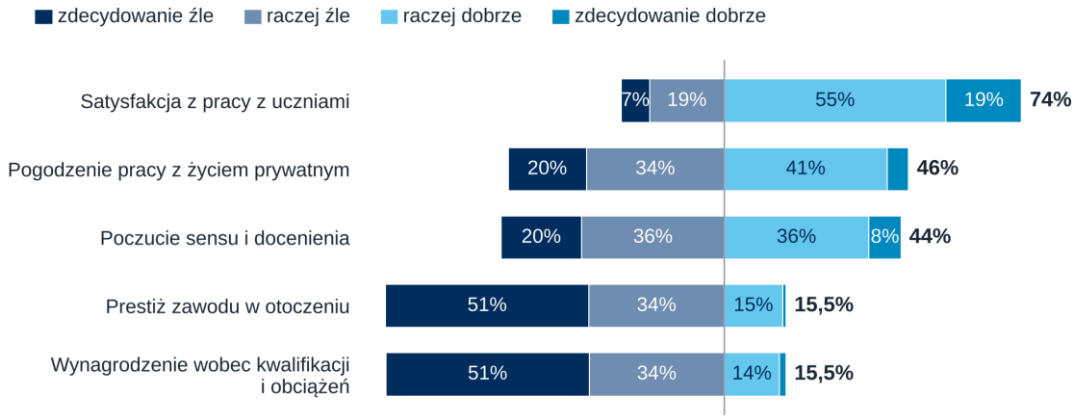

Pytanie M14: ocena własnej sytuacji zawodowej w pięciu wymiarach; po prawej – suma ocen dobrych; n = 2 101–2 195. Źródło: badanie „Nauczyciel wobec zmian", Centrum Badań Marketingowych INDICATOR sp. z o.o. dla ZNP, N = 2 229, 1–31 października 2026 r.; odsetki ważone.

Rysunek 16. Trzech na stu poleciłoby zawód bez zastrzeżeń

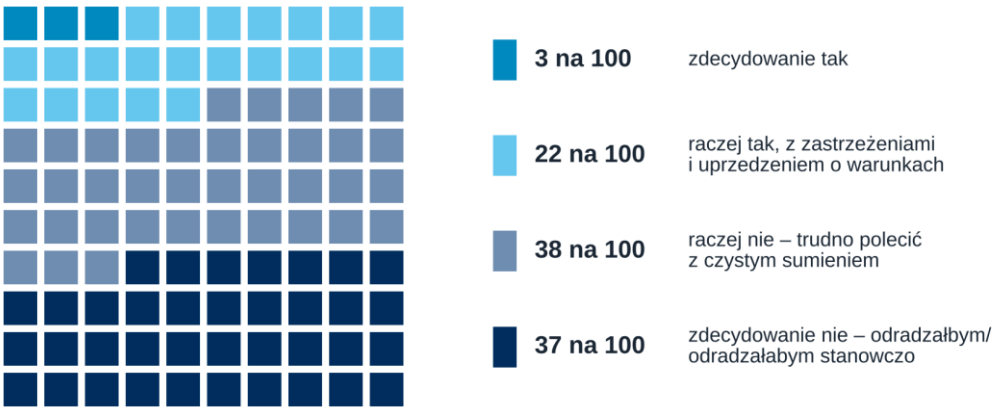

Pytanie P32: czy poleciłby Pan / poleciłaby Pani zawód nauczyciela młodej osobie; n = 2 229. Źródło: badanie „Nauczyciel wobec zmian", Centrum Badań Marketingowych INDICATOR sp. z o.o. dla ZNP, N = 2 229, 1–31 października 2026 r.; odsetki ważone.

Precyzyjnie

Wynagrodzenie i prestiż mają taki sam odsetek ocen dobrych (15,5%) przy różnych rozkładach: wynagrodzenie – 1,7% „zdecydowanie dobrze” i 13,8% „raczej dobrze”, prestiż – 0,9% i 14,6%.

„Ponad czterokrotnie większa szansa” to iloraz szans wynoszący 4,1 – nie oznacza czterokrotnie wyższego odsetka polecających.

10. Zmobilizowani, niezdecydowani, bez reprezentacji – polityka

91% nauczycieli uważa, że politycy ignorują ich sprawy lub traktują je instrumentalnie, a 70% nie wskazuje żadnego ugrupowania, które reprezentowałoby interesy nauczycieli. Jednocześnie 89% deklaruje udział w wyborach.

Wśród nauczycieli wskazujących partię (n = 941) Koalicja Obywatelska ma 38%, Prawo i Sprawiedliwość – 16%, Konfederacja Wolność i Niepodległość – 9%, Nowa Lewica – 8%, Razem, Konfederacja Korony Polskiej i Rozwój Plus – po 6%, PSL – 5%, Polska 2050 – 4%. Wśród wszystkich badanych (bez odmów) największą grupą są jednak niezdecydowani: 32% zamierza głosować, ale nie wie na kogo, a 13% nie wie, czy i jak zagłosuje. Ponad jedna trzecia nauczycieli deklarujących udział w wyborach (37%) nie ma jeszcze wybranej partii.

W wyborach 2023 r. nauczyciele – według własnych deklaracji – głosowali na KO w 47% (wynik ogólnokrajowy: 30,7%), a na PiS w 18% (35,4%); poparcie Trzeciej Drogi, Nowej Lewicy i Konfederacji było zbliżone do wyniku wyborów. Profil ten odpowiada kategorii „dyrektorzy, kierownicy, specjaliści” w badaniu Ipsos z dnia wyborów (Posełek, 2023).

Elektorat prawicy jest trwały: 54% wyborców PiS z 2023 r. ponownie wskazuje PiS, a łącznie z Rozwojem Plus – 63%; 73% wyborców Konfederacji pozostaje przy jednej z dwóch Konfederacji. Spośród wyborców KO z 2023 r. 44% ponownie wybiera KO, a 40% nie ma dziś partii – odpływ prowadzi do niezdecydowania, nie do konkurentów. Najbardziej rozproszył się elektorat Trzeciej Drogi: przy Polsce 2050 lub PSL zostało 14% jej wyborców.

Nawet wśród wyborców KO 52% uważa, że żadne ugrupowanie nie reprezentuje nauczycieli; tylko w elektoratach PiS (64%) i Razem (61%) większość wskazuje własną partię. Na skali od 0 (lewica) do 10 (prawica) nauczyciele lokują się średnio na 4,9: 57% w centrum (4–6), 23% po lewej i 20% po prawej stronie.

Różnica między obozami polega nie na zmianie barw, lecz na wycofaniu się do niezdecydowania.

Rysunek 17. Deklarowany głos w wyborach do Sejmu – dwie podstawy

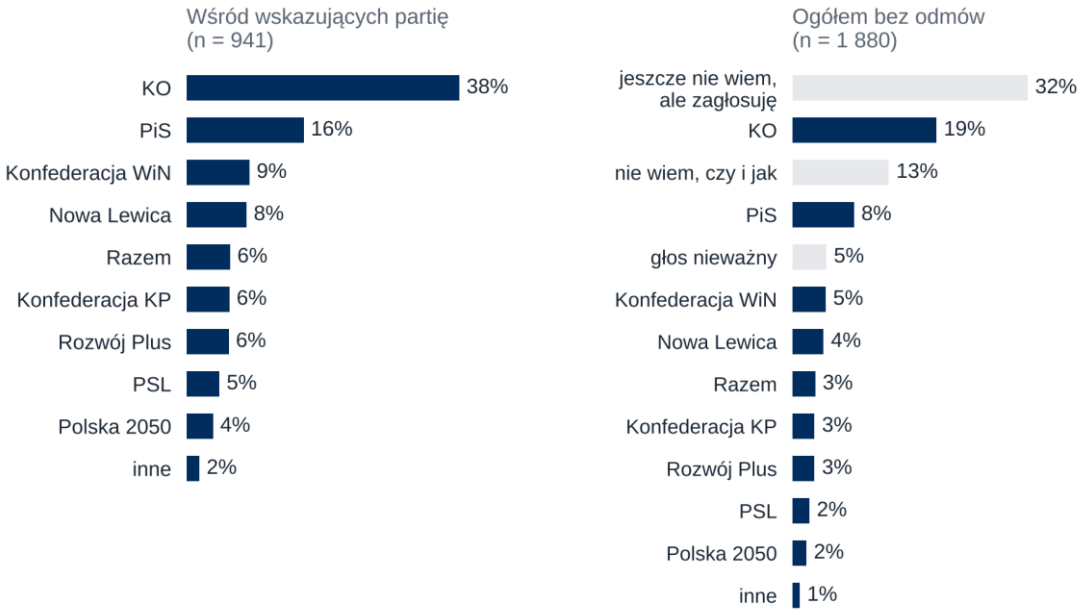

Pytanie P20; odmowy odpowiedzi (16% ogółu, n = 349) poza obiema podstawami. Źródło: badanie „Nauczyciel wobec zmian", Centrum Badań Marketingowych INDICATOR sp. z o.o. dla ZNP, N = 2 229, 1–31 października 2026 r.; odsetki ważone.

Rysunek 18. Nauczyciele w wyborach 2023 r. na tle wyniku wyborów

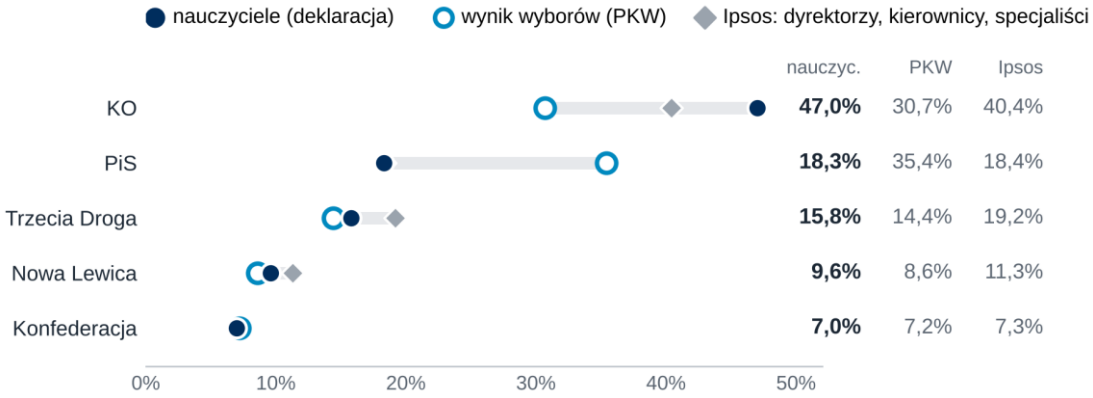

Pytanie P21 – deklarujący ważny głos, n = 1 356. Wynik oficjalny: Państwowa Komisja Wyborcza (2023); kategoria zawodowa z badania w dniu wyborów: Posełek (2023). Źródło: badanie „Nauczyciel wobec zmian", Centrum Badań Marketingowych INDICATOR sp. z o.o. dla ZNP, N = 2 229, 1–31 października 2026 r.; odsetki ważone.

Rysunek 19. Dokąd odeszli wyborcy z 2023 r.

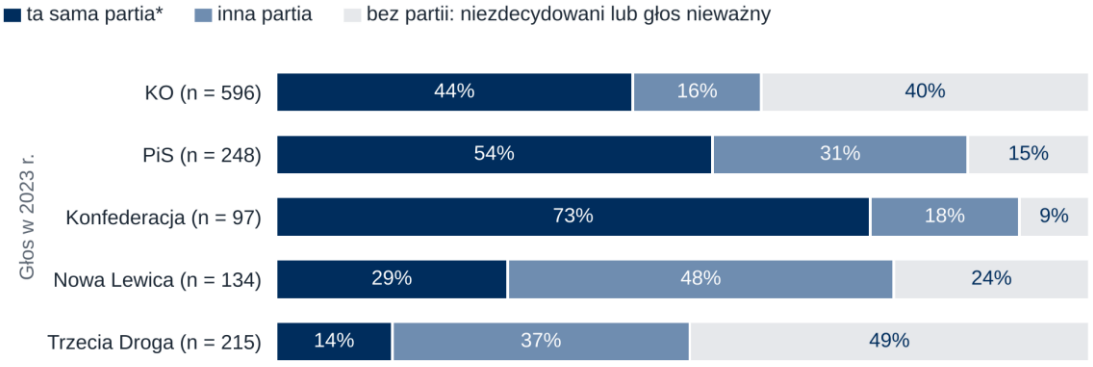

* „Ta sama partia": dla Konfederacji – jedna z dwóch Konfederacji, dla Trzeciej Drogi – Polska 2050 lub PSL. Osoby z ważną odpowiedzią na P21 i P20. Źródło: badanie „Nauczyciel wobec zmian", Centrum Badań Marketingowych INDICATOR sp. z o.o. dla ZNP, N = 2 229, 1–31 października 2026 r.; odsetki ważone.

Rysunek 20. Kto najlepiej reprezentuje interesy nauczycieli

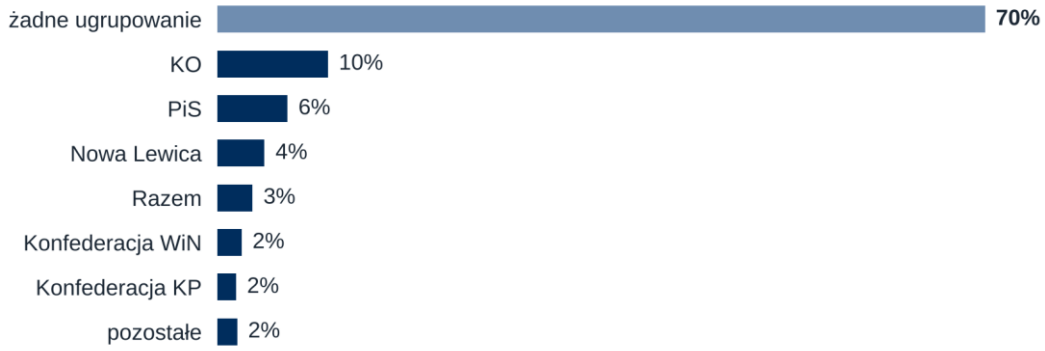

Pytanie P22; bez odpowiedzi „trudno powiedzieć" i odmów (30,5% ogółu), n = 1 558. Źródło: badanie „Nauczyciel wobec zmian", Centrum Badań Marketingowych INDICATOR sp. z o.o. dla ZNP, N = 2 229, 1–31 października 2026 r.; odsetki ważone.

Precyzyjnie

Przy wynikach P20 zawsze należy podać podstawę: „wśród wskazujących partię" albo „wśród ogółu bez odmów".

Głos z 2023 r. to deklaracja sprzed trzech lat; 36% badanych odmówiło odpowiedzi lub nie pamięta swojego wyboru, a odmowy są częstsze w grupach o wyższym poparciu prawicy – udział KO może być zawyżony.

Badanie dotyczy wyłącznie nauczycieli i nie jest sondażem wyborczym ogółu dorosłych. Elektoraty liczące mniej niż 50 osób (PSL, Polska 2050) nie są analizowane osobno.

11. Związek dzieli oceny reform, nie ocenę pracy

Do związków zawodowych należy 38% nauczycieli, w tym 29% do ZNP i 6% do oświatowej „Solidarności" – kilkakrotnie więcej niż wśród ogółu pracowników najemnych. Przynależność związkowa jest najsilniejszym podziałem w ocenie reform i niemal nie różnicuje pozostałych ocen.

Reformę programową akceptuje (w tym warunkowo) 64% członków ZNP, 54% niezrzeszonych i 24% członków „Solidarności"; różnica utrzymuje się po uwzględnieniu wieku, stopnia awansu, poglądów politycznych i warunków pracy. Tempo reform źle ocenia natomiast 82,5% członków ZNP, 82,5% członków „Solidarności" i 86% niezrzeszonych, a satysfakcję z pracy z uczniami dobrze ocenia odpowiednio 74%, 73% i 75%.

Uzwiązkowienie rośnie ze stażem: do związku należy 42% nauczycieli dyplomowanych i 28% początkujących, 43% nauczycieli w wieku 51–60 lat i 31% do 30 lat. Postawy nauczycieli praktycznie nie zależą natomiast od szkoły, w której pracują – nauczyciele z tej samej szkoły różnią się w ocenach reform i własnej sytuacji niemal tak samo jak nauczyciele z różnych szkół.

Z całości odpowiedzi wyłaniają się cztery typy nauczycieli: **stabilni krytyczni** (26%) – najstarsi, najkrytyczniej oceniający reformy, ale niezagrożeni demografią; **zagrożeni demografią** (31%) – najczęściej w wieku 41–50 lat i w technikach; **zadowoleni** (28%) – najlepiej oceniający własną sytuację i reformy, najczęściej polecający zawód; **kontestujący narrację** (15%) – jako jedyni nieakceptujący diagnozy braku strategii, częściej mężczyźni i osoby młodsze.

Rysunek 21. Gdzie związek dzieli, a gdzie nie

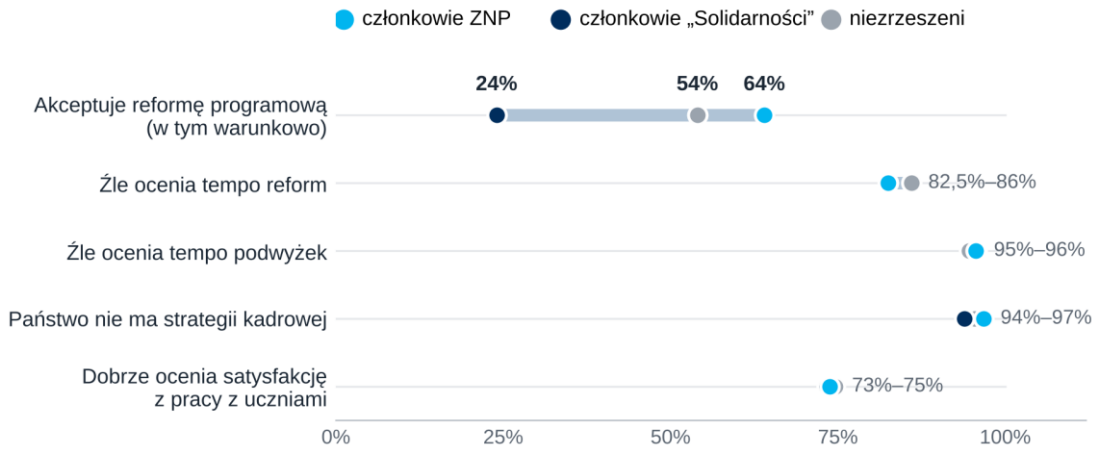

Członkowie ZNP n = 620, członkowie „Solidarności” n = 132, niezrzeszeni n = 1 299; odsetki w podstawach właściwych dla poszczególnych pytań. Źródło: badanie „Nauczyciel wobec zmian”, Centrum Badań Marketingowych INDICATOR sp. z o.o. dla ZNP, N = 2 229, 1–31 października 2026 r.; odsetki ważone.

Rysunek 22. Cztery typy nauczycieli

Typologia na podstawie jedenastu wskaźników postaw; nauczyciele z kompletem odpowiedzi, n = 1 470. Źródło: badanie „Nauczyciel wobec zmian”, Centrum Badań Marketingowych INDICATOR sp. z o.o. dla ZNP, N = 2 229, 1–31 października 2026 r.; odsetki ważone.

Precyzyjnie

Granice między typami są płynne – typy są segmentami ciągłego rozkładu postaw, a nie wyraźnie odrębnymi grupami.

Wniosek o braku wpływu szkoły na postawy dotyczy tego, co mierzalne w próbie liczącej średnio 3,5 wywiadu na szkołę.

Dane porównawcze o uzwiązkowieniu pochodzą z badań CBOS: 13% pracowników najemnych w 2019 r. i 10,5% w 2021 r. (Badora, 2019; Feliksiak, 2021).

12. Społeczeństwo ceni, nauczyciele tego nie czują – na tle innych badań

W badaniu CBOS z kwietnia 2025 r. 79% dorosłych deklarowało duże poważanie dla zawodu nauczyciela – najwięcej od dwóch dekad (Pankowski, 2025). Prestiż zawodu w swoim otoczeniu dobrze ocenia 15,5% nauczycieli, a w badaniu TALIS 2024 – 10% uważało, że społeczeństwo docenia ich zawód (Paczuska i in., 2025).

Wyniki są zbieżne z międzynarodowym badaniem nauczycieli TALIS 2024 (Teaching and Learning International Survey – Międzynarodowe Badanie Nauczania i Uczenia się) oraz z badaniem Wydziału Pedagogicznego Uniwersytetu Warszawskiego dla ZNP z 2026 r. (Szczepkowska-Szyszko, 2026): wysoka satysfakcja z pracy (w TALIS 88% nauczycieli jest zadowolonych z pracy), bardzo niska ocena wynagrodzenia (w TALIS zadowolonych z płacy jest 20% wobec 37% średnio w krajach Unii Europejskiej) i niskie poczucie uznania (Instytut Badań Edukacyjnych – Państwowy Instytut Badawczy, 2025).

W TALIS 2024 18% nauczycieli (bez przechodzących na emeryturę) planuje pozostać w zawodzie nie dłużej niż pięć lat, a wśród nauczycieli do 30 lat – 29% (Paczuska i in., 2025). Kierunek jest zgodny z wynikami badania „Nauczyciel wobec zmian": najmłodsi najczęściej myślą o odejściu.

Dla okresu po 1 września 2026 r. nie odnaleziono innego opublikowanego badania nauczycieli. Nie odnaleziono także opublikowanego badania preferencji politycznych nauczycieli – exit polle i sondaże nie wyodrębniają tej grupy zawodowej.

Rysunek 23. Dwa obrazy prestiżu zawodu

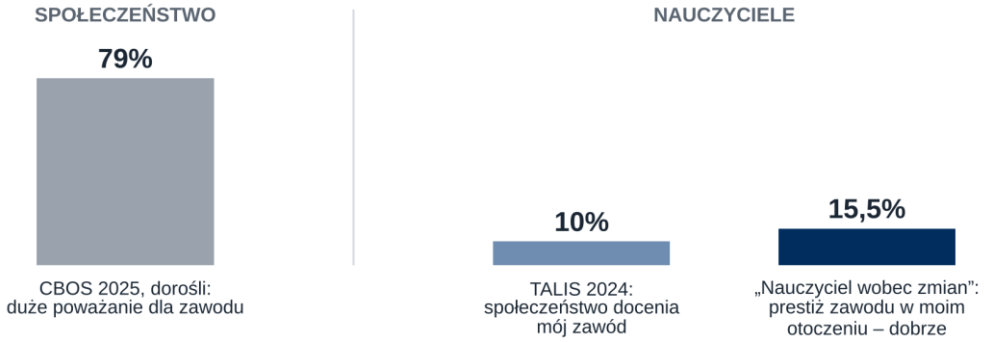

Wskaźniki zbliżone, nie tożsame – różne pytania, populacje i terminy. Źródła: Pankowski (2025); Paczuska i in. (2025); badanie „Nauczyciel wobec zmian" (pytanie M14b). Źródło: badanie „Nauczyciel wobec zmian", Centrum Badań Marketingowych INDICATOR sp. z o.o. dla ZNP, N = 2 229, 1–31 października 2026 r.; odsetki ważone.

Rysunek 24. Uzwiązkowienie nauczycieli na tle pracowników najemnych

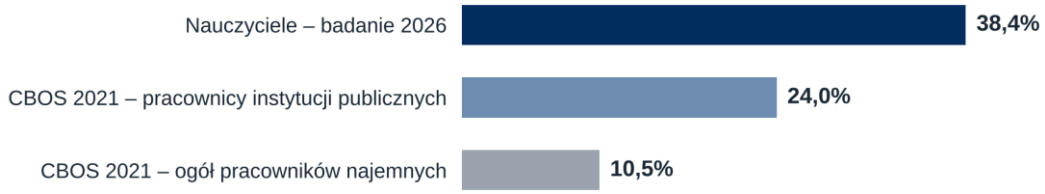

Źródła: badanie „Nauczyciel wobec zmian" (M13, n = 2 122); Feliksiak (2021). Źródło: badanie „Nauczyciel wobec zmian", Centrum Badań Marketingowych INDICATOR sp. z o.o. dla ZNP, N = 2 229, 1–31 października 2026 r.; odsetki ważone.

> **Precyzyjnie**
> Porównania pokazują kierunek, nie dokładne różnice: badania różnią się treścią pytań, populacją (TALIS 2024 objął nauczycieli klas V–VIII szkół podstawowych) i terminem (marzec 2024 r.).

13. Co z tego wynika – wnioski autora raportu

1. **Płace:** powiązanie wynagrodzeń nauczycieli z obiektywnym wskaźnikiem i coroczna waloryzacja zamiast jednorazowych podwyżek – postulat popierany przez całe środowisko, bez podziałów politycznych.
2. **Tempo:** co najmniej rok między ogłoszeniem a wejściem zmian w życie, pilotaż i szkolenie kadry przed startem reformy, a nie w jej trakcie.
3. **Prace domowe:** decyzja o zadawaniu i sprawdzaniu prac domowych powinna wrócić do nauczyciela; jeśli obowiązek ma zostać – czas sprawdzania powinien być wliczony w czas pracy.
4. **Kadry:** wieloletnia strategia kadrowa wobec niżu – prognoza etatów, osłony i finansowane przekwalifikowanie, ze szczególnym uwzględnieniem nauczycieli początkujących.

5. **Uznanie:** obowiązkowe konsultowanie zmian z reprezentacją nauczycieli przed skierowaniem projektu do Sejmu – o polecaniu zawodu decyduje bowiem poczucie docenienia.

14. O badaniu i jak cytować

Badanie „Nauczyciel wobec zmian. Praca, szkoła i przyszłość zawodu w Polsce” zrealizowało Centrum Badań Marketingowych INDICATOR sp. z o.o. na zlecenie Związku Nauczycielstwa Polskiego w dniach 1–31 października 2026 r. Populację stanowią nauczyciele szkół podstawowych, liceów ogólnokształcących, techników i branżowych szkół I stopnia, publicznych i niepublicznych – 695 384 relacji zatrudnienia w 19 693 szkołach według Systemu Informacji Oświatowej i Rejestru Szkół i Placówek Oświatowych.

Próbę 2 229 nauczycieli z 628 szkół dobrano warstwowo według województwa, typu miejscowości i poziomu szkoły. Zrealizowano 2 009 ankiet internetowych (CAWI – wywiad wspomagany komputerowo przez internet) i 220 wywiadów bezpośrednich z ankieterem (CAPI – wywiad bezpośredni wspomagany komputerowo). Wyniki ważono do struktury populacji według płci, wieku, stopnia awansu, województwa, typu miejscowości i poziomu szkoły. Błąd oszacowania dla całej próby wynosi około ±2,3 punktu procentowego (dla wyniku bliskiego 50%, przy poziomie ufności 95%); w podgrupach jest większy. Odpowiedzi „trudno powiedzieć” i „nie dotyczy” nie są wliczane do podstawy procentowania.

Jak cytować

Źródło: badanie „Nauczyciel wobec zmian”, Centrum Badań Marketingowych INDICATOR sp. z o.o. dla ZNP, N = 2 229, październik 2026 r.

Słowniczek

- **Punkt procentowy (p.p.)** – różnica między dwoma odsetkami; wzrost z 20% do 25% to wzrost o 5 punktów procentowych.
- **Podstawa procentowania** – grupa, od której liczony jest odsetek, np. wszyscy badani albo tylko wskazujący partię.
- **Ważenie** – korekta wyników, dzięki której struktura próby odpowiada strukturze populacji nauczycieli.
- **Indeks percepcji reformy** – suma ocen ośmiu elementów reformy programowej, podzielona na cztery kategorie: akceptacja, akceptacja warunkowa, dezaprobata, odrzucenie.
- **Iloraz szans** – miara siły związku: wartość 4,1 oznacza, że stosunek odpowiedzi „tak” do „nie” jest 4,1 razy wyższy; nie oznacza 4,1 razy wyższego odsetka.

Bibliografia

Badora, B. (2019). *Związki zawodowe w Polsce* (Komunikat z badań nr 138/2019). Centrum Badania Opinii Społecznej. https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2019/K_138_19.PDF

Feliksiak, M. (2021). *Związki zawodowe w Polsce* (Komunikat z badań nr 140/2021). Centrum Badania Opinii Społecznej. https://cbos.pl/SPISKOM.POL/2021/K_140_21.PDF

Instytut Badań Edukacyjnych – Państwowy Instytut Badawczy. (2025, 7 października). *Znamy wyniki badania TALIS 2024*. https://ibe.edu.pl/pl/aktualnosci/3367-znamy-wyniki-badania-talis-2024

Mider, D. (2026). *Nauczyciel wobec zmian. Praca, szkoła i przyszłość zawodu w Polsce. Raport z badania ilościowego nauczycieli*. Centrum Badań Marketingowych INDICATOR sp. z o.o.

Paczuska, K. (red.), Kutyłowska, K., Penszko, P., Sitek, M., Telusiewicz-Pacak, A., Wasilewska, O. i Wągrowska, U. (2025). *Nauczycielki i nauczyciele o pracy w zawodzie. Wyniki Międzynarodowego Badania Nauczania i Uczenia się TALIS 2024*. Instytut Badań Edukacyjnych – Państwowy Instytut Badawczy. https://ibe.edu.pl/files/BIBLIOTEKA/TALIS/TALIS-2024-WCAG-04.pdf

Pankowski, K. (2025). *Prestiż zawodów, czyli które profesje cieszą się obecnie największym szacunkiem społecznym* (Komunikat z badań nr 45/2025). Centrum Badania Opinii Społecznej. https://www.cbos.pl/SPISKOM.POL/2025/K_045_25.PDF

Państwowa Komisja Wyborcza. (2023). *Obwieszczenie Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 17 października 2023 r. o wynikach wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w dniu 15 października 2023 r.* (Dz.U. 2023 poz. 2234). https://eli.gov.pl/eli/DU/2023/2234/ogl

Posełek, M. (2023, 19 października). *Na kogo głosowali polscy przedsiębiorcy? Sprawdź szczegółowe wyniki*. Fashion Biznes. https://fashionbiznes.pl/wybory-2023-jak-glosowaly-grupy-zawodowe/

Szczepkowska-Szyszko, K. (oprac.). (2026). *Polska szkoła na rezerwach – diagnoza stresu zawodowego nauczycieli* [briefing z badania Wydziału Pedagogicznego Uniwersytetu Warszawskiego na zlecenie Związku Nauczycielstwa Polskiego]. Związek Nauczycielstwa Polskiego. https://www.frse.org.pl/brepo/panel_repo_files/2026/07/29/bbzcgd/raport-z-badania-znp-2026-r-dotyczacy-nauczycieli.pdf

Kontakt dla mediów

[imię i nazwisko, telefon, adres e-mail – do uzupełnienia]